

> Förebygg riskerna vid byte av vårdform

Checklista för patienter med urinkateter (KAD)

Informera patienten

- Varför katetern behövs
- Hur katetern fungerar
- Praktisk hantering
- Vad som är normalt
- När och var patienten ska söka vård

Använd patientinformation
“Till dig som har urinkateter”

Bedöm behovet av stöd

- Klarar patienten intimhygien?
- Kan patienten tömma och byta KAD-påse?
- Behöver patienten eller närstående praktisk undervisning?

Finns en rutin för bedömning och upplärning?

Säkerställ rätt hjälpmedel

- Kateterpåse för dag och natt
- Lämplig fästeanordning
- Eventuell kateterventil
- Tillräckligt material fram till fortsatt vårdkontakt

Kan kateterventil vara ett alternativ?

Överför information

- Indikation för KAD
- Datum för insättning och planerad uppföljning
- Plan för behandling och avveckling
- Patientens egen förmåga och behov av hjälp
- Ordinerade hjälpmedel
- Ansvarig vårdgivare och kontaktväg

Har mottagande verksamhet fått den information den behöver?

Innan patienten byter vårdform

- ☐ Patienten har fått och förstått informationen
- ☐ Patientens förmåga och behov av hjälp har bedömts

- ☐ Nödvändiga hjälpmedel och material följer med
- ☐ Mottagande verksamhet har fått en tydlig plan
- ☐ Det framgår vem som ansvarar för uppföljning och avveckling

Till dig som har urinkateter – patientinformation finns att skriva ut eller beställa via Raindance

Till dig som har urinkateter

SMITTSKYDD & VÄRDHYGIEN DALARNA

Prentningen av Region Dalarnas kommunalbestyrandes beslut och förordning är utförd enligt
Dalarna 2020, Tryck: Printdansen, Foto: Jönköp

Information om din kvarliggande kateter i urinblåsan

Du behandlas med urinkateter på grund av:

Skälen som beskriver om din behandling heter:

Datum då katetern sätts in:

Skick:

Personer till du ska ha katetern:

Uppföljning ska ske på:

Katetern ska bytas i vecka:

Har katetern öppnat och kopplad till en urinuppsamlingspåse	Ja	Nej
Har katetern stängts med hjälp av en kateterventil. Öppna när du har behov att tömma blåsan eller minst var 10 timme dagligt.	Ja	Nej
Här kan du värda dig om du får problem med katetern:		

Information till dig med kvarliggande kateter i urinblåsan

En urinkateter är en mjuk slang som används för att leda urin från urinblåsan. Här är katetern så sätts in i blåsan är den fäst med en liten ballong som fylls med vatten när katetern sätts in. Urinen rinna ut genom katetern när urinblåsan fylls.

När ska du kontakta vårdpersonal?

Om du inte har fått andra instruktioner, vänd dig i första hand till din vårdcentral vid besvär eller frågor kring din urinkateter. Om vårdcentralen är stängd, ring telefonnummer 1177 för hjälp med bedömning och sjukvårdstidplanering.

Det finns några vanliga problem som kan uppstå när man har en kvarliggande kateter. Här är några tecken på problem som du bör vara uppmärksam på:

- Infektioner:** trängningar, svada i urinrör, värk i nedre delen av magen eller ryggen och feber kan vara tecken på en urinvägsinfektion, kontakta vårdpersonal.
- Stopp:** Om urinen inte rinna eller om du känner behov vid katetern kan den vara blockerad. Töm påsen, se till att det inte blivit vika eller att något trycker på kateteranslutningen, kontakta vårdpersonal om blodningen inte går att lösa.
- Blödning:** Lätt blod i urinen kan vara normalt i början, men om blodningen fortsätter eller om du upplever mycket smärta, bör du söka vård.
- Löslopp:** Att det läcker urin kan ha flera orsaker. Det kan bero på att kopplingen mellan katetern och påsen inte sitter ihop ordentligt, att slangens till katetern eller urinpåsen blivit vika eller sladdat eller att det blivit stopp i katetern.

Hygien

God hygien kan minska risken för problem som kan uppstå vid kateterbehandling.

- Håll händerna tvättade innan och efter att du hanterar din kateter, ventilen eller urinpåsen.
- Håll urinröret med tvål och vatten varje dag, gå med katetervika som är skonsam för skinnhinnans. Undvik starka tvålar och desinfektionsmedel.
- Håll också den del av katetern som är nära urinrörsmynningen. Är du kvinna håll du lärt byghäpparna, tvätta runt urinrörsmynningen och tvätta sedan bort.
- Är du man behövs området under fästet tvättas, tvätta skrotet, tvätta tarm och för sedan tillbaka fästet.
- Om det blir blöddspår på katetern, tvätta bort dessa med tvål och vatten.

Öppen kateter kopplad till en urinuppsamlingspåse

- Placering av påsen:** Koppla katetern till en urinuppsamlingspåse utan att den blåsar eller vika för obehövligt urinflöde. Sätt fast påsen ordentligt på vägg eller vägg med ett medföljande hjälpmedel som du får från vården.
- Tömning av påsen:** Töm påsen genom att öppna kanten i påsens botten och stäm urinen i toaletten. Påsen bör inte bli helt full, stäm den regelbundet.

- Byta av påse:** En urinuppsamlingspåse kan användas upp till en vecka innan byta. När den är använd så den tömmas och slängs i hushållsoppor.
- Användning vid söggläddet:** Här att undvika strömmar kan du koppla urinuppsamlingspåsen till en engångspåse med lång slang. Öppna kanten på urinuppsamlingspåsen så att urinen kan rinna ner i engångspåsen, som rymmer mer urin. Här att säkerställa att bra urinflöde ska engångspåsen placeras lägre än urinblåsan, exempelvis i ett lärt på golvet. Engångspåsen med lång slang tas bort på morgonen, stäm i toaletten och släng i hushållsoppor.

Stängd kateter med ventil

- Tömning av urin:** Öppna kateterventilen när du behöver tömma. Stäm urinen direkt i toaletten. Öppna ventilen minst var fjärde timme.
- Användning på natten:** Här att undvika strömmar kan du koppla ventilen till en engångspåse med lång slang och öppna ventilen. Placera engångspåsen lägre än urinblåsan, exempelvis i ett lärt på golvet. Engångspåsen med lång slang tas bort på morgonen, stäm i toaletten och släng i hushållsoppor.
- Byta av ventil:** Kateterventilen byts en gång i veckan.

Viktiga tips

Drick mycket vatten

Drick helst 1,5 till 2 liter vatten per dag, urinen späds ut och risken för att det blir stopp i katetern minskar. Om du på grund av hälsoskäl blivit ordinerad att dricka en begränsad mängd vatten per dag, följer du den ordinationen.

Tillbehör och hjälpmedel

De hjälpmedel du behöver, som till exempel ventilen eller urinuppsamlingspåse, får du från vården. Om du behöver ytterligare hjälpmedel eller har frågor, kontakta din vårdcentral för hjälp.

Kan jag ha sex?

Det är möjligt att uppleva njutning även med kvarliggande kateter i urinrör. Om du vill och känner lust kan du ha sex när du har kateter. Här man kan en kondom hjälpa till att hålla katetern på plats. Om du vill utvärdera andra sätt att ha sex som inte innebär behov finns det inga hinder för det. Prata med din vårdgivare om hur det kan fungera bäst för dig. Kateter kan du byta kateterbehandling till en intermittent kateterbehandling eller en percutan kateter. En intermittent kateter är att ta bort katetern ständigt.

Patientinformation "Till dig som har urinkateter" finns att skriva ut via

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/vard-och-behandling/smittskydd/det-gyllene-aret/kad/>

För Region Dalarnas verksamheter går den att beställa via Raindance (Artikelnummer 9116-9119 väljs utifrån antal exemplar)